

Sygn. akt: I C 177/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2022 roku

Sąd Rejonowy w Puławach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Elżbieta Wojciechowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 maja 2022 roku w P.

na podstawie art. 15 z² ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z dnia 2 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 374 z późn zm.)

w sprawie z powództwa E. C. Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w G.

przeciwko K. Z.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego K. Z. na rzecz powoda E. C. Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w G. kwotę 3 670,12 zł (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt złotych dwanaście groszy), w tym kwotę 624,40 zł (sześćset dwadzieścia cztery złote czterdzieści groszy) tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 15 kwietnia 2019 roku do dnia 30 maja 2022 roku;

II. zasądzoną powyżej kwotę rozkłada na 40 (czterdzieści) miesięcznych rat, w tym 39 rat po 92 zł (dziewięćdziesiąt dwa złote), a czterdziątą ratę w wysokości 82,12 zł (osiemdziesiąt dwa złote dwanaście groszy), przy czym raty płatne będą do dziesiątego dnia każdego następującego po sobie miesiąca począwszy od dnia 10 lipca 2022 roku, wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. ustala koszt nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu K. Z. przez radcę prawnego W. K. ustanowionego z urzędu na kwotę 1053,34 zł (tysiąc pięćdziesiąt trzy złote trzydzieści cztery grosze) ponoszony przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Puławach

V. poleca wypłacić ustanowionemu z urzędu radcy prawnemu W. K. kwotę 1053,34 zł (tysiąc pięćdziesiąt trzy złote trzydzieści cztery grosze) z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Puławach, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu K. Z.;

VI. zasądza od pozwanego K. Z. na rzecz powoda E. C. Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w G. kwotę 326,75 zł (trzysta dwadzieścia sześć złotych siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Sądu Rejonowego Elżbieta Wojciechowska

Sygn. akt I C 177/20

UZASADNIENIE

W dniu 15 kwietnia 2019 roku powód E. C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. złożył pozew do Sądu Rejonowego w Puławach o zasądzenie od pozwanego K. Z. kwoty 4711,17 zł wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wniósł także o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Powód podał, że wierzytelność, której dochodzi powstała na skutek zawarcia umowy pożyczki na odległość przez pozwanego z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 29 maja 2018 roku o numerze (...). Pozwany nie wywiązał się z warunków umowy wobec czego umowa została wypowiedziana i z dniem 14 marca 2019 roku roszczenie stało się wymagalne. Powód podał, że na żadaną kwotę składają się:

- 2327,56 zł tytułem niespłaconego kapitału;
- 142,11 zł stanowiąca sumę odsetek umownych naliczonych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od dnia następującego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu;
- 2241,50zł stanowiącą sumę opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej.

Zgodnie z twierdzeniami powoda, nabył wierzytelność od pierwotnego wierzyciela o czym zawiadomił pozwanego (pозew k. 4 – 5).

Zarządzeniem z dnia 13 sierpnia 2019 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Puławach zwrócił pozew w części, co do kwoty 142,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 kwietnia 2019 roku tj. w części żądania stanowiącą sumę skapitalizowanych odsetek umownych i za opóźnienie (zarządzenie k. 41).

W dniu 8 stycznia 2020 roku Referendarz Sądowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanemu w sprawie I Nc 910/19 (nakaz k. 46).

Pozwany K. Z. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Przyznał, że zawarł umowę pożyczki w wysokości 2500 zł, jednak stracił zatrudnienie i spłata zadłużenia przekracza jego możliwości. Zarzucił, że przedstawiciel pożyczkodawcy wprowadził go w błąd, że pożyczka jest ubezpieczona od ryzyka utraty pracy. Podał, że jest osobą niewidzącą i nie miał możliwości weryfikacji słów doradcy. Wyraził wolę podjęcia mediacji (sprzeciw k. 50, pismo uzupełniające braki sprzeciwu k. 57).

Powód w odpowiedzi na sprzeciw podtrzymał żądanie i dotychczasowe stanowisko i podał, że umowa została zawarta na odległość, a jeżeli dodatkowo pożyczkodawca ustalał warunki umowy telefonicznie, to przedstawiciel pierwotnego wierzyciela przedstawia warunki umowy w sposób zrozumiały (odpowiedź powoda k. 67 -76).

Pozwany w kolejnym piśmie procesowym podniósł zarzut zastosowania lichwiarskich opłat w umowie oraz wniósł o rozłożenia zobowiązania na raty (pismo k. 137).

Powód wyraził zgodę na rozłożenia świadczenia na raty w razie spełnienia przesłanek z art. 320 kpc, przy czym nie więcej niż na 40 miesięcznych rat (pismo k. 140 – 144).

Pełnomocnik pozwanego ustanowiony z urzędu podniósł zarzut nieudowodnienia roszczenia, braku legitymacji po stronie powoda i abuzywności klauzul umownych oraz wniósł o zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej pozwanemu (pismo k. 192 – 196).

Pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko (pismo k. 202 – 203, k. 245-246) .

Pełnomocnik powoda wniósł o sporządzenia uzasadnienia wyroku w części oddalającej powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 maja 2018 roku (...) Sp. z o.o. w W. jako dający pożyczkę zawarł umowę pożyczki nr (...) z K. Z. jako biorącym pożyczkę. Na mocy powyższej umowy pożyczkodawca przeniósł na własność K. Z. kwotę 2500 zł. K. Z. zobowiązał się spłacić pożyczkę w 48 miesięcznych ratach do dnia 29 maja 2022 roku wraz z odsetkami w wysokości 10 % w skali roku w łącznej kwocie 543,66 zł oraz pozaodsetkowym kosztem udzielenia pożyczki ratalnej zwanej w umowie prowizją w łącznej kwocie 2499,84 zł. Zgodnie z definicją zawartą w § 1 umowy prowizja składała się z prowizji przygotowawczej wynoszącej 25 % całkowitej kwoty pożyczki oraz prowizji administracyjnej wynoszącej 30 % całkowitej kwoty pożyczki w skali roku. Umowa przewidywała, że prowizja administracyjna jest naliczana proporcjonalnie do okresu rzeczywistego kredytowania (dowód : umowa k. 16 -23, tabela opłat i prowizji k. 26,harmonogram k. 25, formularz informacyjny k. 100-105, dowód wypłaty k. 146).

Wysokość każdej raty wynosiła kwotę 115,49 zł. Każda rata składała się z opłaty przygotowawczej w wysokości 13,02 zł, opłaty administracyjnej w kwocie 39,06 zł oraz z części kapitałowej i odsetkowej (dowód: umowa k. 16-23, harmonogram k. 25).

K. Z. na poczet pożyczki wpłacił łączną kwotę 512,16 zł nie wywiązał się z obowiązku spłaty pożyczki w pozostałym zakresie terminach określonych w harmonogramie (okoliczność niezaprzeczona).

Pożyczkodawca oświadczeniem z dnia 28 stycznia 2019 roku wypowiedział umowę pożyczki z zachowaniem terminu wypowiedzenia, który zgodnie z umową wynosił 30 dni po wcześniejszym wezwaniu do zapłaty zaległości. Pożyczka została postawiona w stan wymagalności w dniu 19 marca 2019 roku (dowód: oświadczenie o wypowiedzeniu k. 14, wezwanie do zapłaty k. 12-13, umowa k. 16 -23, potwierdzenie nadania k. 95 -97, pełnomocnictwo dla A. Z. k. 98-99, pełnomocnictwo dla Kancelarii (...) S.A. k. 170 - 171).

(...) Sp. z o.o. przełał wierzytelność przysługującą mu wobec K. Z. na rzecz E. C. Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandardyzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego. Nabywa zawiadomił K. Z. o przelewie (dowód: zawiadomienie o przelewie k. 10, umowa sekurytyzacji k. 77 – 78, załącznik do umowy sekurytyzacji k. 79, umowa ramowa współpracy k. 80 -86, pełnomocnictwo k. 87 – 88, pełnomocnictwo k. 89, odpis pełen k. 90-94).

Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na dokumentach zawartych w aktach sprawy uznając ja za wiarygodne w całości. Natomiast jedynie częściowo uznał za wiarygodne zeznania pozwanego K. Z., a mianowicie w części, w której wskazywał na swoją aktualną sytuację materialną i zdrowotną. W części, w której pozwany składał zeznania na okoliczności zawarcia umowy zeznania pozwanego są sprzeczne ze sobą i z treścią składanych w toku postępowania twierdzeń. W szczególności Sąd nie oparł się na pierwszych składanych w toku rozprawy zeznań przez pozwanego, w których zaprzeczał by to on zawarł umowę pożyczki, gdyż z tej części zeznań pozwany się następnie wycofał.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie powoda wywodzi się z zawartej pomiędzy wierzycielem pierwotnym, a pozwaną pożyczki. Zgodnie z art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast legitymacja powoda do dochodzenia należności wynika z nabycia wierzytelności na podstawie umowy cesji. Uprawnienie do przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią bez zgody dłużnika wynika z art. 509 § 1 k.c.

Nabywca wierzytelności nabywa wszelkie związane z nią prawa, zaś dłużnika może w stosunku do nabywcy podnosić wszystkie zarzuty, które przysługiwały mu wobec pierwotnego wierzyciela zgodnie z art. 44 § 1 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 11 maja 2011 roku tj. z 2016 r. poz. 1528.

Podstawowym obowiązkiem biorącego pożyczkę gotówkową wynikającym z art. 720 k.c. jest zwrot pożyczonych pieniędzy. Pozwany nie wywiązał się z obowiązku zwrotu pożyczonych pieniędzy, wobec czego Sąd w całości uwzględnił powództwo w zakresie obowiązku zwrotu przez pozwanego kapitału tj. co do kwoty 2327,56 zł.

Umowa pożyczki może być umową odpłatną, jeśli strony zastrzegły wynagrodzenie za korzystanie z pieniędzy w postaci odsetek, opłaty przygotowawczej, zwanej nieraz prowizją, opłat za obsługę pożyczki czy też opłat za wysyłane monity, biorący pożyczkę co do zasady jest zobowiązany je zwrócić na zasadach i w terminach uzgodnionych w umowie. Należy jednak rozważyć, czy opłaty są należne także w razie przedterminowego rozwiązania umowy.

Zgodnie z § 9 umowy pożyczki umowa pożyczki ratalnej została zawarta na czas określony do dnia terminu spłaty. Ust. 2 przewiduje jednak, że pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku braku spłaty pożyczki w terminie spłaty lub powstania zaległości w spłacie pożyczki, w wysokości odpowiadającej dwóm pełnym ratom. Umowa stanowi przy tym, że rozwiązanie umowy pożyczki przez pożyczkodawcę z tej przyczyny nie wpływa na obowiązek wykonania zobowiązań dotyczących spłaty pożyczki ratalnej.

Sąd uznał za udowodnione twierdzenia powoda, że pożyczka została wypowiedziana w dniu 28 stycznia 2019 roku z uwagi na powstanie zaległości odpowiadającej dwóm pełnym ratom. Sąd przyjął również, że pożyczka została postawiona w stan wymagalności w dacie wskazanej przez powoda tj. w dniu 14 marca 2019 roku. Wobec czego należało również rozważyć, czy zapis umowy, stanowiący, że rozwiązanie umowy pożyczki przez pożyczkodawcę nie wpływa na obowiązek wykonania zobowiązań dotyczących spłaty pożyczki ratalnej jest zgodny z przepisami prawa i nie stanowi niedozwolonego postanowienia umownego w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 2241,50 zł tytułem sumy opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej. Umowa przewidywała obowiązek zapłaty prowizji w kwocie 2499,94 zł. § 1 umowy stanowił, że prowizja oznacza pozaodsetkowy koszt udzielenia pożyczki ratalnej, który pożyczkobiorca zobowiązany jest uiścić pożyczkodawcy, na którą składają się: prowizja przygotowawcza, wynosząca 25 % całkowitej kwoty pożyczki oraz prowizja administracyjna, wynosząca 30 % całkowitej kwoty pożyczki w skali roku. Prowizja administracyjna zgodnie z § 1 jest naliczana proporcjonalnie do okresu rzeczywistego kredytowania. Powyższe znajduje potwierdzenie w harmonogramie do umowy pożyczki, z tym zastrzeżeniem, że umowa i harmonogram zamiennie na te same koszty używają określeń „opłata przygotowawcza/opłata administracyjna” i „prowizja przygotowawcza/prowizja administracyjna”. Z harmonogramu wynika, że każda rata składała się z części opłaty przygotowawczej w stałej wysokości 13,02 zł, opłaty administracyjnej w stałej kwocie 39,06 zł oraz z zmiennej części kapitałowej i odsetkowej. Analizując treść umowy Sąd uznał, że koszt pożyczki składał się z odsetek jako wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, z opłaty (prowizji) przygotowawczej, mającej pokryć koszt udzielenia pożyczki oraz z opłaty (prowizji) administracyjnej - wynagrodzenia pożyczkodawcy związanego z obsługą pożyczki tj. z jej administrowaniem. Koszty przygotowania umowy i jej udzielenia zostały poniesione najpóźniej w dniu zawarcia umowy, natomiast obowiązek ich zwrotu został rozłożony na raty, wobec czego wcześniejsze wypowiedzenie umowy zdaniem Sądu nie ma wpływu na ich powstanie i w tej części rozwiązanie umowy na skutek wypowiedzenia pożyczkodawcy nie zwalnia pozwanego z obowiązku pokrycia opłaty przygotowawczej.

Rozwiązanie umowy przed terminem powoduje, że pożyczkodawcy przysługuje uprawnienie do żądania odsetek umownych za czas trwania umowy, natomiast po rozwiązaniu umowy pożyczkodawca może żądać jedynie odsetek umownych za opóźnienie, nie zaś odsetek umownych. Wypowiedzenie umowy pożyczki ma bowiem skutek ex nunc i oznacza, że stosunek zobowiązaniowy łączący strony przestał istnieć. Nie istnieje podstawa prawna do żądania odsetek umownych jako wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, gdyż pożyczkobiorca traci uprawnienie do korzystania z kapitału i ma obowiązek dokonać natychmiastowego zwrotu pozostałej części kapitału. Nie zwrócenie pozostałej kwoty udzielonej pożyczki stanowi podstawę do pobrania odsetek za opóźnienie. Analogicznie zdaniem Sądu pożyczkodawca bądź jego następca prawny może żądać wyłącznie opłaty administracyjnej wyłącznie za czas trwania umowy, nie zaś za okres po jej rozwiązaniu, skoro jak wynika z jej treści prowizja administracyjna jest naliczana proporcjonalnie do okresu rzeczywistego kredytowania. Rozmiar świadczenia pożyczkobiorcy w części dotyczącej opłaty administracyjnej został bowiem przez strony powiązany i uzależniony od okresu trwania stosunku zobowiązaniowego. Koszty obsługi pożyczki powstają w czasie trwania umowy, a nie przed jej udzieleniem. Koszty te nie powstają również po rozwiązaniu umowy pożyczki. Wobec czego żądanie zapłaty kosztów administracyjnych po rozwiązaniu umowy, które nie posiadają swojego ekwiwalentu zdaniem Sądu jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszają interesy konsumenta.

Reasumując, zdaniem Sądu postanowienie umowne przewidujące obowiązek wykonania zobowiązań dotyczących spłaty pożyczki ratalnej rozumiane w ten sposób, że obejmuje obowiązek zapłaty opłaty administracyjnej naliczanej proporcjonalnie do czasu trwania umowy, po jej rozwiązaniu jest niedozwolonym postanowieniem umownym tzw. klauzulą abuzywną w rozumieniu art. 385¹ k.c. i jako nieuzgodnione indywidualnie z konsumentem nie wiąże na mocy art. 385¹ k.c. K. Z.. Z tego względu Sąd uznał za zasadne żądanie powoda o zasądzenie od pozwanego prowizji (opłaty) przygotowawczej, natomiast jedynie częściowo Sąd uznał za zasadne żądanie zasądzenia prowizji (opłaty) administracyjnej.

Pożyczka została wypowiedziana po upływie terminu płatności 9 raty. Z uwagi na wcześniejsze wypowiedzenie umowy Sąd uznał, że opłata za okres od 29 marca 2019 roku do dnia 29 maja 2022 roku tj. od 10 do 48 raty (za 39 rat) nie powinna zostać naliczona w związku z skróceniem okresu kredytowania. Każda z rat, jak wynika z harmonogramu do umowy składa się m.in. z opłaty administracyjnej w kwocie 39,06 zł. Z tego też względu Sąd oddalił powództwo jako nieudowodnione w części, co do kwoty 1523,34 zł tytułem prowizji administracyjnej (39 rat x 39,06 zł = 1523,34 zł) na podstawie w/w przepisów w zw. z art. 6 k.c. W pozostałym zakresie Sąd uwzględnił żądanie w zakresie należności głównej zasądzając kwotę 3045,72 zł (żądanie pozwu pomniejszone o część, w której pozew został zwrócony tj. kwotę 142,11 zł oraz o oddaloną kwotę 1523,34 zł tytułem opłaty administracyjnej).

Dokonując rozstrzygnięcia w zakresie odsetek należało uwzględnić, że Sąd zwrócił pozew w części, co do żądanych skapitalizowanych odsetek w kwocie 142,11 zł. Po dokonaniu zwrotu w tej części żądanie o odsetki obejmowało jedynie dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 16 kwietnia 2019 roku do dnia zapłaty.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Mając na uwadze, że Sąd uznał za niezadane żądanie o zapłatę opłaty administracyjnej w kwocie 1523,34 zł, należało również oddalić powództwo w części dotyczącej żądania odsetek od powyższej kwoty, albowiem pozwany nie pozostaje w opóźnieniu w jej zapłacie.

Sąd uznał, że pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie zasądzonej kwoty 3045,72 zł. Odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty za okres od dnia 16 kwietnia 2019 roku do dnia wyrokowania tj. do dnia 30 maja 2022 roku wynoszą łącznie 624,40 zł. Odsetki zostały doliczone do zasądzonej należności głównej i łącznie Sąd zasądził od pozwanego K. Z. na rzecz powoda kwotę 3670,12 zł. Powyższą kwotę Sąd w pkt. II wyroku rozłożył na 40 miesięcznych rat.

Rozłożenie na raty zasądzonej należności zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat. Wydany na podstawie art. 320 k.p.c. wyrok rozkładający na raty świadczenie należne wierzycielowi modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego. W wyniku wyroku zmienia się sposób i termin spełnienia świadczenia. Wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności z powodu braku przesłanki naliczania odsetek – pozostawania w opóźnieniu lub zwłoce, o ile dłużnik terminowo będzie je spłacał. Z tego względu roszczenie zostało oddalone również co do odsetek od ratalnych świadczeń od daty wyroku do daty płatności. Przy czym w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, pozwanemu będą należeć się odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty nie opłaconej w terminie raty. Rozstrzygnięcie to ma oparcie na treści art. 481 § 1 i 2 k.c. Opóźnienie bowiem spowoduje aktualizację przesłanki ustawowej warunkującej możliwość naliczania odsetek.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w pkt. III wyroku.

Sędzia Sądu Rejonowego Elżbieta Wojciechowska

Sygn. akt I C 177/20

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi dłużnika.

P., dnia 29 lipca 2022 roku Sędzia Sądu Rejonowego Elżbieta Wojciechowska